

บทคัดย่อ

บทคัดย่อ

แผนงานวิจัยการพัฒนาและยกระดับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนการวิจัยตามกรอบประเด็นวิจัยเชิงยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำและความไม่สมดุลของการพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการการยกระดับการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในบริบทของภาคเหนือ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมที่เป็นรูปธรรมผ่านการจัดการความรู้และการวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

การดำเนินการวิจัยใช้รูปแบบกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในพื้นที่ 6 จังหวัด ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปางและตาก โดยมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำในมิติด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้านมิติเศรษฐกิจ มิติด้านการศึกษา มิติด้านความรู้ และมิติด้านเชิงพื้นที่ และทำการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการโครงการวิจัย โดยใช้วิธีการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นผ่านผลตอบแทนเชิงสังคมจากการลงทุน

ผลการศึกษา พบว่า ผลกระทบในภาพรวมของโครงการจะมีค่าผลการประเมิน SROI เท่ากับ 2.61 นั่นคือ การลงทุนในการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยการพัฒนาและยกระดับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นภาคเหนือด้วยองค์ความรู้ทางวิชาการรับใช้สังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมจะให้ผลกระทบในเชิงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับเศรษฐกิจและสังคมเท่ากับ 2.61 เท่า ในขณะที่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะเกิดจากโครงการย่อยทั้ง 7 โครงการที่สูงที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ โครงการการพัฒนาศักยภาพชุมชนชาติพันธุ์พื้นที่สูงบ้านปางขอน ตำบลห้วยชมภู อำเภอเมืองเชียงรายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการจัดการทรัพยากรกรณีการส่งเสริมการแปรรูปผลไม้และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม โดยมีค่า SROI เท่ากับ 9.43 โครงการการบริหารจัดการป่าชุมชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ต.นายาง อ.สบปราบ จ.ลำปาง โดยมีค่า SROI เท่ากับ 4.17 และโครงการการสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรธรรมชาติ ณ ชุมชนบ้านพระบาทสี่รอย ตำบลสะลวง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีค่า SROI เท่ากับ 3.42 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การวิจัยเพื่อท้องถิ่น ความเหลื่อมล้ำในสังคม ผลตอบแทนเชิงสังคมจากการลงทุน

Abstract

The research plan for developing and upgrading local research in the northern region is part of the research support under the 20-year National Research and Innovation Strategic Research Framework. This research project is an important mechanism for driving Thailand's economy and society out of the middle-income country trap, inequality trap and development imbalance. The objectives are to create a process for upgrading natural resource and environmental management in the northern context and to support the conduct of research activities under the research plan in accordance with the National Economic and Social Development Plan. The research project aims to reduce inequality in society concretely through knowledge management and spatial research to reduce inequality in society.

The research was conducted using a community participatory research process model to reduce social inequality in 6 provinces in the northern region, comprising Chiang Rai, Chiang Mai, Mae Hong Son, Lamphun, Lampang and Tak. The research project focuses on reducing inequality in terms of resources and the environment economic dimension Education dimension Knowledge dimension and spatial dimensions. The impact of the research project is then assessed by means of assessing the impact of the social return on investment.

The results of the study found that the overall impact of the project will have an SROI rating of 2.61, that is, investment in research under the research plan, development and upgrading of research for the northern region with academic knowledge received. Using society to reduce inequalities in society will have a 2.61-fold impact on the economic and social benefits. Meanwhile, the socioeconomic returns that will be generated by the three highest-rated sub-projects are: 1) The project to develop community potential to reduce inequality in resource management in the case of fruit processing promotion and cultural ecotourism at Ban Pang Khon, Huai Chomphu Sub-district, Mueang Chiang Rai District, with an SROI of 9.43. 2) Community forest management project to reduce inequality in resource sharing, Nayang Subdistrict, Sop Prap District, Lampang Province, with an SROI of 4.17 and 3) the Community Strengthening Project with self-reliant agriculture to reduce the problem of natural resource inequality at Ban Phrabat Si Roi Community, Saluang Sub-district, Mae Rim District, Chiang Mai Province, with the SROI of 3.42, respectively.

Keywords: Community base research, Inequality in society, Social return on investment